

Alþingi
Erindi nr. P 135/2675
komudagur 14.5.2008

Reykjavík 6. maí 2008.

Nefndasvið Alþings,
Austurstræti 8-10.
150 Reykjavík

Varðar: Frumvarp til laga um endurskoðun á undanþágum frá I. kafla I. viðauka við EES-samninginn, 524. mál, EES-reglur, breytin ýmissa laga.

Umsögn Landssamtaka sláturleyfishafa.

Almennt um þetta frumvarp má segja að það feli í sér upptöku á matvælaeignum ESB. Þar með opnast fyrir óheftan innflutning á fersku kjöti og kjötvörum til Íslands. Ljóst er að sú aðgerð mun stefna í voða þúsundum starfa innan landbúnaðar og úrvinnslu landbúnaðarafurða, t.d. í norðvestur- og norðausturkjördæmum einum saman hafa um 10.000 manns atvinnu beint og óbeint af framleiðslu, úrvinnslu og þjónustu við matvælageirann.

Matvælavinnsla, hvort heldur sem er bein framleiðsla á bændabýlum eða slátrun, úrvinnsla og dreifing er einn af undirstöðuatvinnuvegum norðvestur- og norðausturkjördæma landsins. Þingmenn og aðrir framámenn tala oft og iðulega um að það þurfi að styrkja þessi svæði, t.d. hefur hagvöxtur í stórum hluta norðvesturkjördæmis verið hægur og jafnvel neikvæður um árabil. En sitt er hvað orð og efndir. Í stað þess að renna styrkari stoðum undir matvælaeign svæðisins sem stendur á um það bil aldargamalli hefð, þ.e. formleg úrvinnslufyrirtæki, þá er lagt fram frumvarp á Alþingi íslendinga sem mönnum ætti að vera ljóst að jafnast á við náttúruhamfarir af verstu gerð fyrir kjötframleiðslu og vinnslu í landinu öllu.

Eftirfarandi eru nokkur atriði sem þarfnast sérstakrar skoðunar:

- Því er haldið fram að tollvernd íslensk landbúnaðar og matvælavinnslu verði ekki felld niður. Ljóst er að hún byggist á pólitísku landslagi á hverjum tíma. Einnig er rétt að benda á að þar sem ferskt kjöt og kjötvörur er alla jafna dýrara en frosið, vegur tollverndin mun minna í endanlegu útsöluverði kjöts og kjötvara. Því er með frumvarpi þessu verið að stórminnka tollverndina, með þeim fyrirsjáanlegu og ógnvænlegu afleiðingum að gera má ráð fyrir að erlent kjöt og kjötvörur nái allt að 30% markaðshlutdeild á innlendum kjötmarkaði á örfáum mánuðum, í stað um það bil 3% hlutdeildar á síðasta ári. Þetta helgast m.a. að því að engar líkur eru á að verslunin í landinu fái skilarétt á því ferska kjöti sem ekki selst áður en líftími þess rennur út. Þar af leiðandi mun verslunin stilla þessu innflutta kjöti og kjötvöru fram með þeim hætti að sú

vara fær bestu staðsetningar í versluninni, mestu kynninguna og auglýsingarnar og verður haldið stífast að neytendum. Innlend framleiðsla verður nánast til uppfyllingar.

- Með því að flytja inn ferskt kjöt verður hægt að flytja kjúklingabringur inn á um 241 kr. kg. lægri magntolli en nú er.
- Ekki er gert ráð fyrir því að taka megi sýni úr innfluttu kjöti, fyrr en rökstuddur grunur liggur fyrir um það sé sýkt. Með, öðrum orðum, áður en sýni er tekið þarf einhver að vera orðinn veikur, og búið að sanna að veikindi megi rekja til tiltekinnar kjötvöru. Ef það er gert áður en rökstuddur grunur liggur fyrir teljast það viðskiptahindranir.
- Áratuga barátta við salmonellu er gerð að engu. Vitað er að salmonella og camfylobacter eru viðloðandi í framleiðslu ákveðinna kjöttegunda í mörgum löndum ESB. Hér þekkjast þessir sjúkdómar varla lengur.
- Kúariða BSE þekktist í mörgum löndum ESB þar á meðal Danmörku, staðfest er að hún finnst ekki á Íslandi, en eins og kunnugt er getur hún hæglega borist í menn og er þá ólæknandi og dregur fólk til dauða.
- Matvælastofnun er í raun sett sjálfðæmi um eftirlitskostnað, þar sem t.d. í 25 gr. er sagt:

„Fyrir eftirlit samkvæmt lögum þessum skulu matvælafrirtæki greiða eftirlitsgjald sem ekki er hærra en raunkostnaður við eftirlitið til að standa straum af eftirtöldum kostnaðarþáttum við matvælaeftirlitið:

- a. launum starfsfólks sem sinnir störfum vegna eftirlits,*
- b. öðrum kostnaði vegna starfsfólks, þ.m.t. vegna aðstöðu, áhalds, búnaðar, þjálfunar, ferðalaga og tengds kostnaðar, svo sem af bókhalds- og verkskráningarkerfi,*
- c. kostnaði við greiningu á rannsóknastofu og sýnatöku.“*

Eftirlitskostnaði er velt á matvælaíðnaðinn. Matvælastofnun er í raun í sjálfsveld sett hvað eftirlitið kostar, sagt er að greinarnar eigi að borga raunkostnað við eftirlit, en hingað til hefur Matvælastofnun ekki getað sýnt fram á hver raunkostnaður er. M.a. á iðnaðurinn að greiða kostnað við þjálfun og þjálfunarferðir starfsmanna stofnunarinnar, ásamt verkskráningarkerfi og bókhaldskerfi.

Niðurstaða

Verði þetta frumvarp að lögum kollvarpar það íslenskum kjötiðaði og grunnframleiðslu kjöts. Ljóst má vera að íslenskur landbúnaður og landbúnaðarvinnsla mun aldrei geta keppt við landbúnað í ESB þar sem kostnaðarmyndun er allt önnur og hagfelldari. Því hefur verið haldið fram að það sé nauðsynlegt að samþykkja þetta frumvarp til að tryggja aðgang fyrir íslenskan fisk á ESB markað. Er það svo? Er ESB tilbúið til að leggja tolla á íslenskan fisk og stuðla þar með að hærra fiskverði í löndum sambandsins á sama tíma og matvælaverð er á hraðri uppleið, til þess eins að koma nokkrum tonnum af kjöt, sem ekki er til of mikið af í ESB, inná þann örmarkað sem Ísland er? Þetta teljast varla trúverðug rök!

Það er ljóst að fyrst eftir að innflutningur verður leyfður lækkar verð á kjöti og kjötvörum. Hvorki íslenskir bændur né afurðastöðvar og kjötvinnslur hafa möguleika til að mæta þeirri lækkun. Afleiðingarnar verða viðamiklar uppsagnir og búseturöskun,

þar sem víða eru afurðastöðvar og kjötvinnslur undirstaða atvinnulífs á viðkomandi svæðum.

Þegar innlend framleiðsla hefur nánast lagst af hækkar verð aftur, og nær einhverju jafnvægi. Það er einfeltningssskapur að halda því fram að verðlag þessara vara verði eitthvað annað en verðlag, húsganga, bíla, fata eða annarra neysluvara. Verðlag tekur mið af kaupgetu fólks hvort heldur sem um er að ræða matvörur eða aðrar vörur. Því mun það leiða að sjálfu sér að annaðhvort lækka laun og ráðstöfunartekjur í átt til meðaltals ESB eða innfluttar vörur verða áfram á verði sem tekur mið að kaupgetu. Þetta á þó aðeins við eftir að búið er að ganga af innlendri framleiðslu dauðri.

Ábyrgð þingmanna er mikil í þessu máli og með ólíkindum ef þingmenn veita þessu frumvarpi brautargengi án þess að búið verði að leggja mat á afleiðingar þess fyrir framleiðslu og úrvinnslu íslenskra landbúnaðarvara. Geta þingmenn tekið upplýsta ákvörðun án þess að þær upplýsingar liggi fyrir?

Virðingarfyllst,
f.h. Landssamtaka sláturleyfishafa
Sigurður Jóhannesson, formaður

Virðingarfyllst,
Guðrún S. Sigurjónsdóttir,
Guðrún S. Sigurjónsdóttir
starfsmaður, Landssamtaka sláturleyfishafa